

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	V. Heus	Datum	16 september 2025
Type brief	voortgangsbrief	Kenmerk	31580656
E-mail	v.heus@utrecht.nl	Onderwerp	Verlenging en aanpassing verblijfsontzeggingsgebied Stationsgebied en Lombok-Oost
Bijlage(n)		Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid

Geachte leden van de raad,

Sinds 28 september 2022 is het gebied rondom het Stationsgebied aangewezen als verblijfsontzeggingsgebied. Op basis van deze maatregel kunnen personen die herhaaldelijk overlast veroorzaken of strafbare feiten plegen in het aangewezen gebied, tijdelijk de toegang tot dat gebied worden ontzegd. In de jaren daarna is het gebied tweemaal verlengd en ook uitgebreid met de gebieden Lombok-Oost, Smakkelaarsveld en de Sijpesteijntunnel. De huidige aanwijzing loopt af op 27 september 2025.

Hoewel we graag anders hadden gezien, heeft de burgemeester -gelet op de huidige overlastsituatie en het aanhoudende karakter van incidenten in de betreffende gebieden- besloten de [maatregel](#) opnieuw te verlengen tot 1 november 2026. Om mee te bewegen met de actualiteiten wordt de indeling van het verblijfsontzeggingsgebied gewijzigd. Het gebied in Lombok wordt verkleind en aan de zijde van het stationsgebied wordt de Mariaplaats toegevoegd. In deze brief geven wij u een toelichting op de ontwikkelingen in het gebied, de effectiviteit van de maatregel, en de onderbouwing voor verlenging.

Actuele ontwikkelingen en overlastbeeld

De centrale ligging en de goede bereikbaarheid, maakt dat Utrecht aantrekkelijk blijft voor uiteenlopende doelgroepen. Ook voor overlastgevende (groepen) personen die aanhoudende en/of ernstige overlast geven en strafbare feiten plegen. Uit een selectie van veel voorkomende incident- en overlast categorieën blijkt uit de politiegegevens dat de overlast in het verblijfsontzeggingsgebied niet is afgenomen. Van januari tot en met half juli 2025 zijn er door de politie [1767](#) incidenten geregistreerd ten opzichte van 1764 over dezelfde periode in 2024. De aard van deze incidenten varieert, maar het gaat veelal om verstoringen van de openbare orde, agressief gedrag, intimidatie, diefstal en geweldsincidenten. Daarbij doen zich golfbewegingen voor in de mate van overlast en in de samenstelling van de groepen die deze veroorzaken.

De overlast en criminaliteit in het verblijfsontzeggingsgebied wordt veroorzaakt door verschillende groepen (die soms op locaties samenkomen) met diverse complexe (samenloop van) problemen. We zien ongedocumenteerde mensen uit Noord-Afrika, Europese arbeidsmigranten, alleenstaande minderjarige vreemdelingen, jongeren uit andere wijken van de stad en mensen die binding hebben met Utrecht. Bijvoorbeeld doordat zij al langer bekend zijn bij de Utrechtse zorg- en veiligheidspartners. Een zorgelijke ontwikkeling is de recente toename van gewelddadige incidenten vanaf de tweede helft van 2024, waaronder (steek)incidenten bij de Mariaplaats. We hebben u hierover geïnformeerd middels de [raadsbrief van 11 juni 2025](#) over overlast station en omgeving.

Handhaving en effect van de verblijfsontzegging

De politie en Toezicht en Handhaving zijn dagelijks actief in het gebied, met name via de zogeheten 'overlastdiensten'. Zij worden frequent ingezet om op te treden bij meldingen van overlast, conflicten, openlijke geweldpleging en andere strafbare feiten. Daarnaast wordt intensief samengewerkt met ketenpartners, waaronder Meldpunt van Perspectief, het Eropaf-team, de NS, beveiliging Hoog Catharijne, ondernemers en bewoners. Deze integrale aanpak is van groot belang. De inzet heeft zowel een repressieve- als een preventieve werking.

Eén van de beschikbare instrumenten is de inzet van deze verblijfsontzeggingen. Hiermee kunnen individuen die herhaaldelijk overlast veroorzaken, tijdelijk uit het gebied worden geweerd. Dit instrument wordt doelgericht en proportioneel toegepast. In de periode van januari tot begin juli 2025 zijn er 465 verblijfsontzeggingen (incl. politie waarschuwingen) opgelegd door de politie en nog eens 154 verblijfsontzeggingen door Toezicht en Handhaving. Voor heel 2024 ging het om 755 ontzeggingen door de politie en 226 door Toezicht en Handhaving.

De maatregel staat op zichzelf, maar draagt zeker ook bij aan het beheersbaar houden van de situatie en wordt dus ingezet als onderdeel van een bredere aanpak. Het instellen van een verblijfsontzeggingsgebied is een zwaar instrument dat we alleen toepassen wanneer er sprake is van aanhoudende, ernstige overlast, en wanneer andere maatregelen onvoldoende effect sorteren. De cijfers laten zien dat het aantal incidenten en opgelegde ontzeggingen structureel hoog blijft. Daarmee is duidelijk dat blijvende inzet noodzakelijk is in het kader van openbare orde en veiligheid om de problematiek beheersbaar te houden.

Integrale aanpak: zorg én veiligheid

Het voorkomen van overlast en criminaliteit vraagt om meer dan handhaving alleen. Daarom blijven wij stevig inzetten op een gecombineerde benadering van zorg, begeleiding, preventie en toezicht. Onze vaste werkwijze rondom de aanpak op overlast is altijd gestoeld op de basisprincipes "Wie ben jij? Waar kom je vandaan? En welke problemen spelen er?". Het Eropaf-team is actief aanwezig in het verblijfsontzeggingsgebied en stemt onderling af wie de beste kaarten in handen heeft om contact te krijgen met de persoon in kwestie en wie het beste antwoord heeft op de onderliggende problemen. De problematiek rondom de doelgroep overlastgevende en criminele vreemdelingen is toegenomen de afgelopen jaren wat gemaakt heeft dat we de inzet van het Meldpunt Perspectief (ook onderdeel van het Eropaf-team) hebben uitgebreid.

Structurele knelpunten waar onze professionals op straat tegenaan lopen, worden beleidsmatig opgepakt en verbeterd. In de eerdergenoemde raadsbrief van 11 juni 2025 is nader toegelicht welke acties en maatregelen zijn genomen in en rond het stationsgebied en hoe hierin wordt samengewerkt met partners.

Verlenging en aanpassing verblijfsontzeggingsgebied

Kenmerkend voor het stationsgebied, een deel van Lombok en nu ook Mariaplaats, is dat het locaties zijn met een grote toeloop van overlastplegers. Veel van deze personen die overlast geven of

Datum 16 september 2025
Ons kenmerk 31580656

criminaliteit veroorzaken, zijn niet woonachtig in Utrecht en begeven zich niet continue in het stationsgebied van Utrecht, maar zijn fluïde en trekken vaak ook door het land heen. Het is dan moeilijk om dossier op te bouwen en bijvoorbeeld een gebiedsverbod op te leggen. De locaties die nu opgenomen zijn in het verblijfsontzeggingsgebied zijn locaties die gevoelig zijn voor excessen van overlast (o.a. Bollendak, Westplein, Seijpesteintunnel en recent Mariaplaats). Het voordeel van een verblijfsontzeggingsgebied is dan dat er snel en effectief kan worden opgetreden tegen overlast en verstoring van de openbare orde. Het aanwijzen van een gebied als verblijfsontzeggingsgebied gebeurt alleen bij ernstige verstoring van de openbare orde. Dat is bij de Mariaplaats het geval. Wanneer we kijken naar de ontwikkelingen van de afgelopen periode, zien we dat in een aantal straten van Lombok minder excessen zijn, waardoor het verblijfsontzeggingsgebied in Lombok wordt verkleind. Bij de Mariaplaats zien we juist een toename van overlast en incidenten.

De verlenging tot 1 november 2026 stelt ons in staat het instrument flexibel en gericht in te zetten. Ondanks dat het aantal (overlast)incidenten nagenoeg gelijk is gebleven, blijft het aantal incidenten in het gebied structureel hoog. Het instrument helpt ons de situatie in het gebied beheersbaar te houden. Belangrijke partners, waaronder politie, ondernemers, bewoners, Toezicht en Handhaving, staan achter deze maatregel en onderschrijven de noodzaak van verlenging. De evaluatie van de maatregel kan dan bovendien meegenomen worden in de evaluatie van APV-hardddrugsverbod.

Tot slot

Wij blijven streven naar een veilige, leefbare stad, waarin ruimte is voor zorg en ondersteuning, maar waarin ook paal en perk wordt gesteld aan grensoverschrijdend gedrag en ernstige overlast. Met het verlengen en uitbreiden van de aanwijzing van het verblijfsontzeggingsgebied zetten we een van de beschikbare instrumenten gericht en zorgvuldig in.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht

De secretaris,

De burgemeester